

Zijlker – een doordouwer

Ook zonder de vondst van Aeilko Zijlker zou de aardolie-industrie in het vroegere Nederlands-Indië wel tot ontwikkeling zijn gekomen. Al eerder was elders in het eilandrijk olie aangetroffen en gewonnen en ook na hem zijn anderen met aardoliebedrijven begonnen.

Maar de kracht van Zijlker was dat zijn doel hem helder voor ogen stond. Dat kwam tot uiting in de hardnekkigheid waarmee bij te werk ging. Ondanks veel tegenwerking van sommige ambtelijke diensten wist hij door te drukken dat hij een concessie kreeg en vervolgens een vergunning om daadwerkelijk met de oliewinning te kunnen beginnen. Ofschoon zelf geen imponerende

persoonlijkheid, staagde hij erin invloedrijke mensen te overtuigen van de toekomst van zijn onderneming en geld voor de eerste boringen bijeen te krijgen.

Toen het succes daarvan was aangetoond, gelukte het hem in Nederland een combinatie te vinden van zakentieden en oud-ambtenaren die actief wilden meewerken om de oprichting van een onderneming die - al voor de oprichting officieel een feit was- het predikaat 'Koninklijke' zou verkrijgen en onder die game tot een van de grootste ondernemingen van de wereld zou uitgroeien.

Aeilko Jans Zijlker, geboren op 31 mei 1840 in het Groningse Nieuw-Beerta, stamde uit een aanzienlijke landbouwersfamilie. Zowel zijn vader als (later) zijn broer zouden hun district in de Kamer vertegenwoordigen. Nederland kende toen nog het districtenstelsel v de kamerverkiezingen.

Zijlker vertrok al op jonge leeftijd naar wat toen de Oost werd genoemd om planter te worden. Het was in die functie dat hij in 1880 zich bewust werd van de mogelijkheden die de aardoliewinning op Oost-Sumatra zou in kunnen bieden.

Tien jaar later, op 16 juni 1890, werd te 's-Gravenhage de naamloze vennootschap Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlands-Indië opgericht met het voor die tijd ze aanzienlijke kapitaal van 1,3 miljoen gulden.

Voldaan over het resultaat en vol plannen om het bedrijf nu echt van start te laten gaan, reisde Zijlker terug naar Indië. Op een van de laatste dagen van het jaar overleed hij plotseling te Singapore, slechts vijftig jaar oud, toen hij van Sumatra naar Batavia reisde om over nieuwe concessies te spreken.

Van Zijlker is weinig bewaard gebleven, maar in één van zijn laatste brieven schreef hij aan de net benoemde eerste directeur van de Koninklijke, J. A. de Gelder: 'Gedurende het gehele onderzoek is mijn leus geweest wie niet met mij is, is tegen mij, en zal ik als zodanig behandelen. Ik weet wel dat die leus mij vijanden bezorgt doch eveneens weet ik dat, wanneer ik niet zo had gehandeld, de zaak nooit door mij was tot stand gebracht.'

Niet voor niets noemt Gerretson in zijn Geschiedenis der 'koninklijke' hem de pionier van de aardolienijverheid in Nederlands-Indië. Een man die met inzet van al zijn krachten en al het geld waarover hij kon beschikken met de niet aflatende vasthoudendheid van de Groningse kleiboeren waarvan hij afstamde en waartussen hij was opgegroeid, in die verre, vreemde en vaak vijandige wereld zijn doel zou bereiken.